

OBSAH

PŘEDMLUVA	9
ÚVOD	11
SEZNAM TRIVIÁLNÍCH NÁZVŮ A ZKRATEK PRO STEROIDY	13
ZÁKLADNÍ ÚDAJE	15
Definice a etiopatogeneze	15
Patofyziologie	16
Klinický obraz	17
CHARAKTERISTIKA VYŠETŘENÝCH OSOB	19
Nemoční s Cushingovým syndromem (C. s.)	19
Periferní C. s.	19
Centrální C. s. — klinicky vyjádřené případy	20
Centrální C. s. — oligosymptomatické případy	20
Centrální C. s. — recidivy po neúplné adrenalektomii	21
Klinicky suspektní C. s. — biochemicky nepotvrzený	21
POSTUPY VYŠETŘENÍ	22
Základní podmínky vyšetření	22
Cirkadiální rytmus	23
Kortikotropinový test	23
Metyraponový test	23
Dexametazonový test	23
Lyzin-vazopresinový test	24
Inzulínový test	24
Stanovení rychlosti sekrece kortizolu a aldosteronu	24
Sledování kinetiky kortizolu a aldosteronu	24
CHEMICKÉ METODY	26
Obecná část	26
Skupinově určované steroidy v moči	27
Stanovení celkových 17,21-dihydroxy-20-oxosteroidů	27
Stanovení celkových neutrálních 17-oxosteroidů	28
Fluorometrické stanovení kortizolu v plazmě	29
Chromatografické metody	29
Chromatografické soustavy	29
Extrakce nekonjugovaných kortikosteroidů z moče	30
Extrakce konjugovaných metabolitů kortikosteronu, 11-deoxykortizolu a 11-deoxykortikosteronu	30
Extrakce konjugovaných metabolitů kortizolu	30
Extrakce 17-oxosteroidů	30

Chromatografie nekonjugovaných kortikosteroidů	31	
Chromatografie metabolitů kortikosteronu, 11-deoxykortizolu		
a 11-deoxykortikosteronu	31	
Chromatografie konjugovaných metabolitů kortizolu	32	
Chromatografie 17-oxosteroidů	33	
Kvantitativní stanovení jednotlivých steroidů	34	
Detekce chromatogramů	35	
Radioizotopové metody	36	
Stanovení sekrece kortizolu metodou izotopové diluce	36	
Stanovení specifických aktivit kortizolu, 6β -hydroxykortizolu, 20 α - a 20 β -dihydrokortizolu	37	
Stanovení kortizolu saturační analýzou	38	
Stanovení ultrafiltrabilního kortizolu v plazmě a vazebné kapacity transkortinu pro kortisol gelovou filtrace	40	
Stanovení kortizolu spojeného s erytrocyty	42	
Zpracování krevních vzorků při studiu kinetiky ^3H -kortizolu	42	
Zpracování krevních vzorků při studiu kinetiky ^3H -aldosteronu	43	
Stanovení sekreční rychlosti aldosteronu	43	
VÝSLEDKY DIAGNOSTICKÝCH STEROIDNÍCH VYŠETŘENÍ		45
Kortisol v plazmě a skupinově určované steroidy v moči	45	
Klidové hladiny	45	
Cirkadiánní rytmus	51	
Kortikotropinový test	56	
Metyraponový test	61	
Dexametazonový test	67	
Individuální steroidy v moči	75	
Nekonjugované 4-en-3-oxosteroidy	75	
Kortizol	75	
Kortizon	82	
6-hydroxykortizol a 6-hydroxykortizon	82	
20-dihydrokortizol a 20-dihydrokortizon	83	
Konjugované 4-en-3-oxosteroidy	85	
Kortizol a kortizon	85	
20-dihydrokortizol a 20-dihydrokortizon	87	
Tetrahydrometabolity kortizolu	88	
Hexahydrometabolity kortizolu	93	
C ₁₉ -metabolity	94	
Tetrahydrometabolity kortikosteronu	100	
Tetrahydro-11-deoxykortizol	103	
Tetrahydro-11-deoxykortikosteron	106	
Výsledky získané pomocí ^3H -kortizolu	107	
Rychlosť sekrece kortizolu	107	
Ultrafiltrabilní kortizol v plazmě	113	
Kortizol spojený s erytrocyty	116	
STUDIE ZAMĚŘENÉ NA OBJASNĚNÍ ZMĚN STEROIDNÍHO METABOLISMU U CENTRÁLNÍ FORMY CUSHINGOVA SYNDROMU		119
Přestup ^3H -kortizolu v nezměněné a nekonjugované formě do moče	119	
Konverze ^3H -kortizolu v tetrahydrometabolity	121	
Specifické aktivity 6 β -hydroxykortizolu a 20 α - a 20 β -dihydrokortizolu v moči	124	
Vazebná kapacita transkortinu	126	
Vliv ACTH na extraadrenální metabolismus kortizolu	129	

POZNÁMKY K BIOSYNTÉZE A BIOTRANSFORMACI STEROIDŮ U CENTRÁLNÍ FORMY CUSHINGOVA SYNDROMU	138
ADRENOKORTIKOTROPNÍ HORMON V PLAZMĚ	141
RENTGENOLOGICKÉ METODY A GAMAGRAFIE NADLEDVIN V DIAGNOSTICE CUSHINGOVA SYNDROMU	142
ZHODNOCENÍ DIAGNOSTICKÉ CENY JEDNOTLIVÝCH VYŠETŘENÍ	143
LÉČBA CENTRÁLNÍ FORMY CUSHINGOVA SYNDROMU	150
Adrenolytika a adrenostatika	150
O,p'-DDD	150
Aminoglutethimid	151
Vliv na biosyntézu a biotransformaci kortizolu	151
Vliv na kinetiku a extraadrenální metabolismus kortizolu	156
Chirurgické zádkroky na nadledvinách	160
Subtotální adrenalektomie	160
Oboustranná totální adrenalektomie	161
Léčba zářením a chirurgickými zádkroky na hypofýze (spoluautor R. Petr)	165
Konvenční externí ozáření hypofýzy	165
Ozáření hypofýzy α -částicemi a protony	165
Stereotaxická implantace radioaktivních izotopů do hypofýzy	166
Stereotaxická kryohypofýzektomie a elektrokoagulace hypofýzy	180
Hypofýzektomie	180
Farmakologická inhibice sekrece ACTH	181
Cyproheptadin	181
Metergolin	182
Bromokryptin	183
Volba léčebného postupu u centrální formy Cushingova syndromu	183
LÉČBA PERIFERNÍ FORMY CUSHINGOVA SYNDROMU	189
LÉČBA SYNDROMU EKTOPICKÉHO ACTH	191
LITERATURA	192